

Projekt

z dnia 1 marca 2022 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA
RADY MIEJSKIEJ W PIASECZNI**

z dnia 2022 r.

NR

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) w zw. z art. 176 pkt. 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) oraz art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1461 ze zm.) Rada Miejska uchwała co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Piaseczno

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 r. i podlega ogłoszeniu na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Piaseczno.

DYREKTOR Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej

mgr Wioletta Urban

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Piasecznie
z dnia 2022 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2022 - 2024

Piaseczno

PIASECZNO 2022

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
II. Diagnoza środowiska	6
1. Miasto i Gmina Piaseczno w liczbach	
2. Charakterystyka osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej	
3. Dane statystyczne Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piasecznie dotyczące powodów przyznania pomocy socjalnej rodzinom w latach 2019-2020	
4. Dane statystyczne Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dotyczące pracy asystentów rodziny	
5. Dane statystyczne Wydziału Świadczeń Społecznych w Piasecznie	
III. Organizacja wsparcia rodzin na poziomie gminy	12
1. Rola asystenta rodziny	
2. Asystent w kontekście ustawy „Za życiem”	
3. Rodziny wspierające jako forma wsparcia rodziny przez środowisko lokalne	
4. Placówki wsparcia dziennego	
IV. Analiza SWOT	18
V. Adresaci programu	21
VI. Zadania i cele	21
VII. Efekty programu	25
VIII. Źródło finansowania	26
IX. Realizatorzy programu	26

X. Monitoring i ewaluacja Programu	26
XI. Oczekiwane rezultaty	27
XII. Podsumowanie	28

I. Wprowadzenie

Rodzina to podstawowa komórka społeczna, składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa. Stanowi naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z jakim styka się dziecko. Rodzina to pierwsza instytucja wychowawcza socjalizująca dzieci, kształtująca ich osobowość oraz przygotowująca do przyszłych ról społecznych. Oddziaływanie wychowawcze rodziny ma istotny wpływ poprzez przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań. Zdrowa rodzina, wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje, zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, dając im możliwość prawidłowego rozwoju i stawiania na samodzielne funkcjonowanie w przyszłości.

Rodzina jak i dziecko są chronione w ustawodawstwie polskim. Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej mówi, że „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.”¹

Do szczególnej pomocy ze strony państwa mają prawo rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza rodziny wielodzietne i niepełne.

Interdyscyplinarną pomoc rodzinom doświadczającym trudności powinny świadczyć lokalne służby społeczne, które mają realizować zadania na rzecz dziecka i rodziny. Niniejszy Program jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny realizowanego w latach 2019-2021.

Program koresponduje z zapisem w preambule ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Ważną zasadą jest jawność działania organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona praw dziecka i rodziny. Dziecko i rodzina wymagają wsparcia, szczególnej troski i ochrony. W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które o okresie swojej dorosłości kształtują społeczeństwo. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków, w tym rozwój biologiczny i psychospołeczny. Ponadto jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji oraz kształtowania osobowości dziecka.

¹Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r., art. 18

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci, mającą ograniczone zasoby i własne możliwości samodzielnego rozwiązywania występujących problemów oraz nie potrafią przewyciężyć pojawiających się w systemie rodzinnym sytuacji kryzysowych. Nierzadko problemy występujące w rodzinie dysfunkcyjnej są bardzo złożone, a ich wielość powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest wówczas podjęcie działań interdyscyplinarnych tj.:

- 1) diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska,
- 2) analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem,
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 4) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej,
- 5) dążenie do integracji i reintegracji rodziny,

Odpowiednio zaprojektowane instytucjonalne formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy, tj. uwzględniać zasoby własne rodziny, odbywać się przy jej aktywnym udziale oraz za jej zgodą. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać. Powyższe oddziaływania pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zasad i funkcji.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodziny i dziecka przeżywającej trudności i doświadczającej ograniczeń w pełnieniu ról opiekuńczo-wychowawczych. Celem jest przywrócenie możliwości pełnienia tych funkcji.

Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., art. 18.
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 pomoc rodziny wspierającej ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

II. Diagnoza środowiska

1. Miasto i Gmina Piaseczno w liczbach

Powierzchnia Gminy Piaseczno liczy 12823 ha:

- Miasto: 1633 ha
- Wsie: 11190 ha

Liczba mieszkańców:

	2016	2017	2018	2019	2020	Stan na dzień 30.06.2021
Ilość ludności	76323	77345	78520	79861	80 234	80 596

2. Charakterystyka osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej

W latach 2016 – 2020 Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie objął swoim wsparciem :

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS	1207	1111	1089	1179	1475

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin z dziećmi:	321	280	217	387	441
W tym z 1 dzieckiem	130	129	95	227	210
W tym z 2 dzieci	102	84	66	109	165
W tym z 3 dzieci	89	67	56	51	66

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin niepełnych:	153	133	91	61	89
W tym z 1 dzieckiem	79	73	47	28	45
W tym z 2 dzieci	50	39	30	11	18
W tym z 3 dzieci	24	21	14	22	26

3. Dane statystyczne Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piasecznie dotyczące powodów przyznania pomocy socjalnej rodzinom w 2018-2020

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem			Liczba osób w rodzinie		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Ubóstwo	441	398	485	727	633	774
Bezdomność	43	42	60	45	44	65
Potrzeba ochrony macierzyństwa	81	79	62	326	281	237
W tym: wielodzietność	30	29	18	174	155	94
Bezrobocie	189	149	204	382	311	395
Niepelnosprawność	264	265	279	395	413	454
Długotrwała lub ciężka choroba	399	366	433	589	537	651
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	145	216	309	342	448	709
W tym: Rodziny Niepełne	54	61	89	139	163	245
Rodziny wielodzietne	13	22	26	68	121	146
Przemoc	6	7	14	18	23	44
Alkoholizm	51	51	64	60	71	94
Narkomania	9	8	12	14	11	15
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	20	12	22	31	20	29
Zdarzenia losowe	8	9	39	18	29	91
Sytuacje kryzysowe	8	4	7	17	5	11

4. Dane statystyczne Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piasecznie dotyczące pracy asystenta rodziny.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie realizuje ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemy pieczy zastępczej zatrudniając asystentów rodziny.

Poniższa tabela przedstawia jak na przełomie lat 2019-2020 r. zmieniła się liczba rodzin korzystających z pomocy asystentów. Rodziny te wyraziły chęć skorzystania z pomocy lub były zobowiązane przez Sąd do współpracy z asystentem rodziny.

Jednym z głównych i najważniejszych celów była i jest poprawa funkcjonowania rodziny w zakresie opiekuńczo - wychowawczym. Praca z rodzinami polegała również na rozwiązywaniu problemów socjalno – bytowych.

	Okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	Okres od 01.07.2019 do 31.12.2019	Okres od 01.01.2020 do 30.06.2020	Okres od 01.07.2020 do 31.12.2020	Okres od 01.01.2021 do 30.06.2021
Liczba asystentów rodziny	4	5	4	4	5
Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny , z tego:	29	30	31	33	28
do 3 miesięcy	9	8	5	4	7
Powyżej 3 do 12 miesięcy	14	14	21	19	6
Powyżej 1 roku	6	8	5	10	15
Liczba rodzin które korzystały z usług asystenta rodziny	40	55	47	59	52

*Narastająco od początku roku. Każda rodzina korzystająca z pomocy asystenta wykazywana jest tylko raz.

Praca asystenta rodziny w rodzinach problemowych sprawowana jest w formie pracy socjalnej, a także specjalistycznej. Do głównych zadań można zaliczyć motywowanie do poszukiwania i utrzymania pracy zarobkowej, pomoc w zdobywaniu prawidłowych umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, trening budżetowy, pomoc i towarzyszenie w załatwianiu spraw urzędowych (np. zasiłki rodzinne, świadczenia alimentacyjne, egzekucja komornicza alimentów). Asystenci rodziny opierali swoją pracę także na współpracy z pracownikami innych instytucji tj. kuratorami, wychowawcami, pedagogami, pracownikami organizacji pozarządowych.

W I półroczu 2019 r. zakończono pracę z 8 rodzinami ze względu na osiągnięcie założonych celów, z 3 ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, a w II półroczu 2019 r. z 2 rodzinami ze względu na osiągnięcie założonych celów, z 2 ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, z 1 ze względu na brak efektów. W I półroczu 2020 r. zakończono pracę z 6 rodzinami ze względu na osiągnięcie założonych celów, z 6 ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, z 1 ze względu na brak efektów, a w II półroczu 2020 r. z 3 rodzinami ze względu na osiągnięcie założonych celów, z 3 ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, z 2 ze względu na brak efektów.

5. Dane statystyczne Wydziału Świadczeń Społecznych w Piasecznie.

Budżety domowe rodzin zasilają świadczenia z Wydziału Świadczeń Społecznych:

- świadczenia rodzinne i opiekuńcze,
- fundusz alimentacyjny,
- świadczenie wychowawcze,
- świadczenie „Dobry start”,
- wsparcie kobiet w ciąży i rodzin – „Za życiem”.

Świadczenia rodzinne to zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenie rodzicielskie, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna.

Fundusz alimentacyjny obejmuje dzieci, które mają zasądzone od rodzica alimenty, a ich egzekucja jest bezskuteczna.

Świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł miesięcznie przysługuje obywatelom polskim i cudzoziemcom; matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu lub prawnemu dziecka do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Świadczenie do 30.06.2019 przysługiwało na drugie i kolejne dziecko bez względu na dochody, jak również na pierwsze dziecko po spełnieniu kryterium dochodowego określonego w ustawie. Od 01.07.2019 w/w świadczenie wypłacane jest na każde dziecko, bez względu na dochód. Świadczenie wychowawcze przysługuje także na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, bez względu na wysokość dochodów. Świadczenie „Dobry start” przysługuje w wysokości 300 zł raz w roku w związku z rozpoczęciem przez dziecko roku szkolnego, na każde dziecko uczące się w szkole – bez względu na dochody.

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” przewiduje m.in. wypłatę jednorazowego świadczenia w kwocie 4000 zł (z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu), odpowiednie wsparcie w trakcie ciąży i porodu, opiekę psychologiczną, poradnictwo dotyczące realizacji indywidualnych potrzeb rodzin (koordynowane przez asystenta rodziny), opiekę paliatywną i hospicyjną poza kolejnością czy hospicyjną dziesięciodniową „opiekę wyręczającą”.

Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu świadczeń rodzinnych:

	2016	2017	2018	2019	2020	Okres od 01.01.2021 do 30.06.2021
Liczba rodzin	2586	2807	3070	2900	2450	2062

Liczba rodzin objętych wsparciem systemu świadczeń alimentacyjnych:

	2016	2017	2018	2019	2020	Okres od 01.01.2021 do 30.06.2021
Liczba rodzin	227	238	231	212	178	175

Liczba dzieci objętych świadczeniem 500 +

	2016	2017	2018	2019	2020	Okres od 01.01.2021 do 30.06.2021
Liczba dzieci	9055	8739	8474	20590	21182	20218

Liczba dzieci objętych wsparciem w ramach świadczenia „Dobry Start”:

	2016	2017	2018	2019	2020	Okres od 01.01.2021 do 30.06.2021
Liczba dzieci	Nie dotyczy	Nie dotyczy	12839	13312	13255	189

Liczba rodzin objętych wsparciem w formie jednorazowego świadczenia „Za życiem”:

	2018	2019	2020	Okres od 01.01.2021 do 30.06.2021
Liczba rodzin	5	16	11	4

III. Organizacja wsparcia rodziny na poziomie gminy

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej są zobowiązane: do wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, do organizacji pieczy zastępczej, do pomocy w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, do wspierania rodzin z programu „Za Życiem” oraz do prowadzenia placówek wsparcia dziennego i placówek koordynacyjno – rehabilitacyjno-opiekuńczych. Działania jednostek samorządowych powinny być wspierane przez sądy i ich organy pomocnicze, policję, instytucję oświaty, podmioty

lecznicze, a także kościoły i związki wyznaniowe, organizacje społeczne oraz środowisko lokalne.

Najbliższe otoczenie jednostki jakim jest rodzina, powinno zapewniać prawidłowy rozwój emocjonalny dzieci i młodzieży, chroniąc je przed niedostosowaniem społecznym i naruszeniem równowagi wewnętrznej. Rodzina odgrywa istotną rolę w kształtowaniu społecznej i kulturalnej strony osobowości młodego pokolenia. Rodzina jest dla dziecka miejscem gromadzenia pierwszych doświadczeń, zdobywania podstawowej wiedzy o świecie i normach moralno-społecznych. Rodzina jest strukturą społeczną, którą należy szczególnie chronić i wspierać, zwłaszcza gdy jej funkcjonowanie ulega zmianie.

Istotą funkcjonowania rodziny jest spójność i harmonia oraz wielofunkcyjność, tj. realizacja wszystkich podstawowych, przypisanych jej funkcji. W sytuacji, gdy rodzina nie jest w stanie wypełnić przynajmniej jednej z nich, może dojść do zapoczątkowania procesu dysfunkcjonalności rodziny, który może doprowadzić do napięć, konfliktów, zaniedbań opiekuńczo- wychowawczych, jak i rozpadu. Rodzina dysfunkcjonalna może mieć trudności w wywiązywaniu się z obowiązków wobec własnych dzieci czy prowadzeniu własnego gospodarstwa domowego.

Rodzina odgrywa podstawową rolę opiekuńczo-wychowawczą nad dzieckiem. Otaczając ją wsparciem i opieką należy skupić się na wzmacnianiu rodziny, podnoszeniu kompetencji społecznych i życiowych poszczególnych jej członków. Problemy, z którymi musi mierzyć się współczesna rodzina mają często charakter złożony i wymagają wsparcia przez wiele instytucji równocześnie. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy skupionej na pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie: konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego oraz spotkań z rodziną. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza nią.

1. Rola asystenta rodziny.

Rodzina przeżywająca trudności życiowe i opiekuńczo wychowawcze ma prawo do skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny. Asystent rodziny to osoba, która towarzyszy rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań w trudnej sytuacji życiowej. Asystent w ramach ustawy „Za życiem” pracuje również z rodzinami dzieci z niepełnosprawnościami i kobietami w ciąży. Celem pracy asystenta jest usamodzielnienie rodziny, podkreślenie jej mocnych stron, motywowanie do zmiany, wydobywanie zasobów rodziny, mobilizowanie do podejmowania aktywności społecznych, życiowych, zwiększanie sprawczości oraz poczucia wartości jej członków.

Zadaniem asystenta jest wspieranie rodziny, która nie potrafi samodzielnie pokonywać trudności życiowych, zwłaszcza problemów opiekuńczo – wychowawczych. Jego działania

zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dziecka w rodzinie lub powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców. Ponadto asystent udziela wsparcia psychologicznego podopiecznym w sytuacjach życia codziennego, takich jak: konflikty w rodzinie, problemy w środowisku rówieśniczym czy problemy emocjonalne. Do zadań asystenta rodziny należy motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, podjęcia pracy lub kontynuowania nauki.

Asystent rodziny diagnozuje środowisko lokalne i w razie potrzeby przekierowuje rodzinę do odpowiednich specjalistów. Asystent pracuje z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub innym miejscu uzgodnionym z rodziną (urzędy, organizacje, szkoły, sądy i inne). Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Asystent podejmuje współpracę na rzecz poprawy sytuacji w rodzinie z przedstawicielami instytucji m.in. kuratorami, policją, szkołą, PCPR - em, środowiskowymi centrami pomocy, fundacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz społeczności lokalnej i oczywiście pracownikiem socjalnym. Asystent jest zobowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną.

Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta należy:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;

16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Każda rodzina ma potencjał do zmiany, nawet rodzina z wieloma problemami. Asystent rodziny prowadzi więc działania skierowane do rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Ma motywować rodziców do udziału w zajęciach grupowych, udzielać indywidualnych porad wychowawczych oraz konsultacji. Elastyczny czas pracy asystenta pozwala na czynniejszy udział w życiu rodziny.

Asystent rodziny, tak jak pracownik socjalny pogłębionej pracy socjalnej, skupia całą uwagę, na wydobyciu motywacji, zarówno z rodzin jako całości jak i indywidualnych jej członków, do podejmowania działań mających na celu poprawę ich sytuacji. Asystent, w swojej pracy na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin wykorzystuje techniki i metody wykorzystywane w pracy z klientem również w prowadzonej pracy socjalnej.

Realizacja działań asystenta rodziny nie jest rzeczą łatwą. W zmieniającej się rzeczywistości społecznej, asystent coraz częściej podejmuje współpracę z rodzinami borykającymi się z wieloma problemami. Wymusza to na nim konieczność odpowiedniego przygotowania się i rozwijania swojej wiedzy i umiejętności. Coraz częściej asystenci rodziny korzystają z metod pracy, które wykorzystywane są w pracy socjalnej. Coraz większą popularnością wśród asystentów rodziny cieszy się praca oparta na Podejściu Skoncentrowanym na Rozwiązaniach. Najlepszym tego przykładem jest praca Pani Izabeli Krasiejko, która w całości poświęcona jest temu przedmiotowi².

Praca asystenta rodziny opiera się na planie pracy, który tworzony jest wspólnie z rodziną. Nie może być tworzony wyłącznie przez asystenta rodziny, czy wspólnie z pracownikiem socjalnym ze względu na potrzebę czynnego udziału wszystkich członków rodziny w określaniu zarówno celów jak i działań zmierzających do ich uzyskania. W tworzeniu planu pracy brane muszą być pod uwagę zasoby i możliwości jej członków, które również muszą być uwzględniane przy podejmowaniu już konkretnych działań. Działania asystenta rodziny nakierowane są głównie na modelowanie i wspieranie działań pozwalających na właściwe pełnienie ról społecznych oraz zadań nakierowanych na środowisko rodzinne jako właściwe do wychowywania dzieci, przekazywania im norm i wartości.

² I. Krasiejko, *Praca socjalna w praktyce asystenta rodziny. Przykład Podejścia Skoncentrowanego w Rozwiązaniach*, Katowice 2013

Ogólnie rzecz ujmując wachlarz działań asystenta rodziny jest bardzo duży. Począwszy od „bycia z rodziną w jej małym świecie” po towarzyszenie we wszystkich instytucjach, które wymagają osobistych kontaktów, aż którymi członkowie rodziny w jakimś zakresie sobie nie radzą. Do zadań asystenta rodziny należy również współpraca ze wszystkimi instytucjami, które powinny być zaangażowane w działania na rzecz rodziny w celu poprawy jej sytuacji, a także usamodzielnienia. Praca asystenta to nie tylko wspieranie i towarzyszenie w realizowaniu wcześniej określonych celów, to przede wszystkim praca mająca na celu podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, podnoszenie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, praca nad poprawą niepożądanych zachowań rodziców w taki sposób, aby dzieci wychowujące się w tych rodzinach miały warunki do prawidłowego rozwoju jak również zapewnione bezpieczeństwo.

Na temat roli asystenta rodziny powstało wiele materiałów, czy wytycznych postępowania, chociażby rekomendacje metodyczne i organizacyjne przedstawione przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w 2019r. Ważnym jest ciągle doszkalanie i zdobywanie wiedzy przez „zawodowych pomagaczy”, aby byli oni coraz bardziej profesjonalni, efektywni i zorientowani na rodziny w wydobywaniu z nich potencjału i ukazywaniu możliwości.

2. Asystent w kontekście Ustawy „Za życiem”

Od stycznia 2017 r. obowiązuje ustawa z dnia 4 listopada 2016 r., o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”. Ustawa określa zakres uprawnień kobiet w ciąży i rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu. Według definicji choroba ta musi powstać w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Osoby uprawnione mogą skorzystać ze wsparcia asystenta rodziny, który koordynuje działania pomocowe. Współpraca z asystentem podejmowana jest na wniosek osób zainteresowanych. Wniosek należy złożyć do dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Asystent rodziny opracowuje katalog pomocy oraz pośredniczy w imieniu osoby/rodziny w różnych instytucjach na podstawie pisemnego upoważnienia i zgody do przetwarzania danych.

Przykładowymi formami wsparcia oferowanymi przez asystenta rodziny są:

- doradztwo w zakresie form i miejsc wsparcia,
- reprezentowanie przed instytucjami i urzędami,
- dostęp do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznych poradni lekarskich,
- pomoc w pozyskaniu wsparcia psychologicznego,
- dostęp do pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,
- poradnictwo oferowane kobietom w ciąży i ich rodzinom,

- poradnictwo w zakresie pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem,
- pomoc w codziennej organizacji życia rodziny, planowanie sposobów spędzania wolnego czasu,
- nauka sprawnego wykonywania obowiązków domowych,
- doradztwo w zakresie zarządzania budżetem domowym,
- informowanie jak działają urzędy, placówki wsparcia rodziny i dziecka,
- pomoc w sprawach urzędowych, wspieranie rodziny w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji, urzędów i innych instytucji,
- pomoc w zakresie możliwości podniesienia kwalifikacji zawodowych i poszukiwaniu pracy,
- informowanie o możliwości uzyskania świadczeń pieniężnych oraz różnych form wsparcia z pomocy społecznej,
- pomoc we wnioskowaniu o ustalenie stopnia niepełnosprawności dziecka,
- pomoc w uzyskaniu opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej i wnioskowanie o wczesne wspomaganie w rozwoju dziecka,
- oraz inne formy doradztwa i wsparcia mieszczące się w kompetencji asystenta.

Koordinacja wsparcia podejmowana jest przez asystenta na wniosek osób zainteresowanych, złożony do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy kierownika ośrodka pomocy społecznej.

Przyznanie asystenta rodziny nie jest zależne od sytuacji materialnej rodziny i nie wymaga przeprowadzenia przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego.

3. Rodziny wspierające jako forma wsparcia rodziny przez środowisko lokalne.

Rodziny wspierające stanowią nowy instrument mający na celu wsparcie rodziców biologicznych w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci. Problemy opiekuńczo-wychowawcze mogą wynikać z braku odpowiednich wzorców w rodzinach, z których pochodzą rodzice dziecka. Dzięki pomocy rodzin wspierających w rodzinach dysfunkcyjnych może dojść do poprawy ich funkcjonowania i zaszczepienia pozytywnych wzorców.

Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w:

1. opiece i wychowaniu dziecka;
2. prowadzeniu gospodarstwa domowego;
3. kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych (zgodnie z art.29 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r).
4. zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczenie, lecz aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt (burmistrz) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania

rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego (zgodnie z art.30 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r).

Zadaniem rodzin wspierających jest pomoc rodzinom, które mają trudności w opiece i wychowaniu dzieci, jak również w szeroko pojętym funkcjonowaniu w społeczeństwie. Pomagają przede wszystkim, w oparciu o własne zasoby i umiejętności, posiadaną wiedzę z zakresu prawidłowego wychowywania dzieci i realizowane wzorce funkcjonowania rodziny. Jest to forma towarzyszenia rodzinie mającej trudności w opiece i wychowaniu dzieci i tworzenie dla niej siatki wsparcia społecznego. Należy przy tym pamiętać, że rodziny wspierające nie wykonują swoich działań zawodowo i nie otrzymują wynagrodzenia, a jedynie zwrot kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

Rodzina wspierająca zajmuje się w szczególności:

1. organizowaniem czasu wolnego dzieciom z rodzin wspieranych;
2. wypracowaniem nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny;
3. pomocą dzieciom w nauce;
4. udzielaniem wskazówek w takich kwestiach, jak: gotowanie, sprzątanie, utrzymanie higieny osobistej, racjonalne prowadzenie budżetu domowego.

4. Placówki wsparcia dziennego

Placówki wsparcia dziennego są jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny, w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- specjalistycznej – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- opiekuńczej – zapewnia opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę – realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

IV. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Wykwalifikowana kadra współpracująca z rodzinami podnosząca stale swoje kwalifikacje.	Brak rodzin wspierających.
Uwzględnienie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny.	Brak kampanii uwrażliwiającej mieszkańców gminy na potrzeby rodzin z problemami oraz sposoby udzielania im pomocy.
Lokalna, interdyscyplinarna współpraca przedstawicieli służb i instytucji na rzecz rodziny.	Zbyt wolne i nieadekwatne reagowanie przez instytucje i placówki gminne na problemy występujące w rodzinie.
Akty prawne, programy oraz strategie gminne wspierające rodzinę.	Zbyt mało widoczna promocja bezpłatnych działań na rzecz rodziny podejmowanych przez fundacje, stowarzyszenia, organizacje na terenie gminy.
Dostępność bogatej oferty edukacyjnej mającej na celu podniesienie kwalifikacji rodziców i opiekunów.	Mała dostępność na terenie gminy do specjalistów w ramach NFZ tj: traumatolog, psychiatra dziecięcy, terapeuta uzależnień (od narkotyków, komputera), psycholog dziecięcy, tyflopedagog.
Obecność klubów, ośrodków sportowych i odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej aktywność fizyczną i podtrzymującej zdrowy styl życia rodziny.	Brak ogólnodostępnej bazy z danymi kontaktowymi do fundacji, stowarzyszeń zajmujących się pomocą rodzinie.
Obecność na terenie gminy Klubu Integracji Społecznej działającego przy MGOPS w Piasecznie	Brak punktu konsultacyjnego dla osób niepełnosprawnych.
Dostępność grup wsparcia dla rodzin z różnymi problemami np.: osoby niepełnosprawne, uzależnione, mające problemy wychowawcze .	Zbyt mała ilość środków w budżecie gminy na pomoc społeczną (opieka wytchnieniowa, asystent osoby niepełnosprawnej).
Honorowanie na terenie gminy Karty Dużej Rodziny, Karty Mieszkańca Piaseczna, Karty Seniora.	Brak przepływu informacji między instytucjami i placówkami.
Zapewnienie przez gminę rodzinom doświadczającym trudności życiowych i opiekuńczo-wychowawczych wsparcia przez asystenta rodziny i pracownika pogłębionej pracy socjalnej.	Niski poziom świadczonych usług opiekuńczych przez firmę zewnętrzną: brak kadry, niewywiązywanie się z ustaleń z rodziną.
Dostęp do poradnictwa specjalistycznego i usług opiekuńczych.	Mała liczba rodzin zastępczych.
Obecność na terenie gminy organizacji pozarządowych wspierających rodziny.	Zbyt mała liczba miejsc dla dzieci w żłobkach z dofinansowaniem gminnym.
Organizowanie przez gminę wypoczynku	Mała ilość zajęć bezpłatnych lub częściowo

letniego i zimowego	płatnych organizowanych przez kluby i ośrodki sportowe w gminie.
Obecność na terenie gminy Punktu Interwencji Kryzysowej oraz Domu Samotnej Matki	Brak bezpłatnych półkolonii w gminie w dobie pandemii COVID.
Występowanie na terenie gminy poradni EZRA działającej na rzecz wsparcia dzieci, młodzieży i ich rodzin doświadczających kryzysu psychicznego.	Brak świetlic środowiskowych.
Szeroka oferta poradnictwa specjalistycznego w Gminnym Punkcie Konsultacyjnym.	
Zaangażowanie mieszkańców gminy w działania wolontariatu piaseczyńskiego na rzecz rodzin wymagających wsparcia.	
Obecność Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno – Rehabilitacyjno-Opiekuńczego wspierającego rodziny z niepełnosprawnością. Możliwość skorzystania z internatów przy szkołach specjalnych.	
Działalność na terenie gminy PCPRu współpracującego z Całodobową Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą oraz rodzinami zastępczymi.	
Występowanie na terenie gminy bogatej oferty przedszkoli integracyjnych lub z oddziałami integracyjnymi oraz specjalnych.	
MOS będący ofertą edukacyjną dla młodzieży zagrożonej demoralizacją	
Możliwość kompleksowej diagnozy psychologicznej w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Piasecznie	
Środowiskowy Dom Samopomocy w Pęcherach dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych.	
Obecność mieszkań chronionych na terenie gminy.	
Duża liczba asystentów rodziny i pracowników pogłębionej pracy socjalnej.	
Obecność dużej liczby klubów seniora w gminie.	
Budowa Domu Dziennego Pobytu Seniora w Piasecznie.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Polityka państwa przyjazna rodzinie.	Brak ogólnopolskiej kampanii promującej różne formy wspierania rodziny.

Korzystanie ze wsparcia dużej liczby organizacji pozarządowych, fundacji i stowarzyszeń.	Zbyt mała ilość środków w budżecie krajowym na zadania wspierające rodziny.
Możliwość wykorzystywania pieniędzy ze środków zewnętrznych.	Brak wypracowanych procedur postępowania w sytuacjach kryzysów krajowych.
Położenie gminy w pobliżu dużej aglomeracji miejskiej.	Zwiększenie liczby osób w kryzysie psychicznym.
Uwzględnianie dyrektyw unijnych wspierających rodziny,	Brak odpowiedniej liczby specjalistów: psychiatrów, psychiatrów dziecięcych, terapeutów.
Bogata oferta na rynku szkoleń, warsztatów i materiałów o tematyce rodzinnej.	Wzrost liczby osób uzależnionych.
Obecność krajowych telefonów zaufania wspierających rodziny w kryzysie (Niebieska Linia, Dla dzieci i młodzieży)	Zjawisko pandemii COVID, które niesie ze sobą nasilenie problemów współczesnej rodziny: przemoc, uzależnienie od komputera, kryzys małżeństwa.
Rozszerzenie form komunikacji między członkami rodziny a instytucjami (spotkania online, telefonicznie, załatwienie spraw zdalnie).	Brak rozwiązań systemowych motywujących poszczególnych członków rodziny do samodzielności finansowej (zjawisko uzależnienia od wsparcia instytucjonalnego).
Ogólnopolska akcja szczepień na COVID, promocja, dostępność.	Pogorszenie sytuacji rodziny poprzez wzrost bezrobocia przy wzroście inflacji i cen na rynku.
Współpraca międzygminna w obszarze wspierania rodziny.	Wzrost przestępczości uderzający w dobro rodziny.
Ogólnopolskie akcje promujące zdrowy styl życia.	

V. Adresaci Programu

Program Wspierania Rodziny w Gminie Piaseczno na lata 2022-2025 skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie Miasta i Gminy Piaseczno. Do realizacji celów programu przyjęto definicję rodziny, która została wskazana w art. 6 pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej określającą rodzinę, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Zauważyć należy, iż rozumienie to nie wymaga występowania instytucjonalnej formy małżeństwa czy więzi pokrewieństwa, zatem rodziną nazwane zostaną wszystkie osoby wykazujące znamiona pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

Adresatami Programu są przede wszystkim rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno - bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, jak również rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

VI. Zadania i cele

Celem strategicznym programu jest rozwój zintegrowanego wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych lub przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ważnym zadaniem jest zapewnienie odpowiednich warunków życia dzieciom w naturalnym środowisku rodzinnym. Wzmocnienie potencjału kadrowego poprzez podniesienie kompetencji zawodowych, w zakresie aktualnych potrzeb rodzin.

Cele realizowane będą poprzez:

1. Kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny,
2. Tworzenie nowych oraz doskonalenie dotychczasowych form pomocy rodzinie, podnoszenie standardów pracy podmiotów działających na rzecz rodziny,
3. Aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodzin,
4. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka,
5. Wspieranie rodzin przez asystentów rodziny,
6. Wspieranie działań na rzecz rodzin wielopokoleniowych, niwelowanie wyuczzonej bezradności,
7. Zwiększenie oferty pomocy i opieki specjalistycznej,
8. Wspieranie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
9. Rozwijanie metod pracy z rodzina

Priorytetem w prowadzeniu wsparcia dla rodzin jest utrzymanie systemu rodzinnego w całości, przy kierowaniu się nadrzędną zasadą dobra dziecka. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno następować po wyczerpaniu wszelkich form pomocy jego rodzicom. W związku z tym wszelkie działania powinny zmierzać do poprawy sytuacji w rodzinie, tak aby było możliwe pozostanie dziecka w rodzinie naturalnej.

Zadania w zakresie wspierania rodziny.

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy/ Partnerzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w	Zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny, objęcie wsparciem rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo –	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jw Piasecznie/Urząd Gminy	2022-2024

	pełnieniu funkcji opiekunco – wychowawczych wobec dzieci	wychowawczych wobec dzieci. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.		
2.	Podjęcie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, udział w spotkaniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, w tym pomoc: socjalna, poradnictwo.	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2022-2024
3.	Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekunco wychowawczej	Wspieranie rodziców w wychowywaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży. Realizacja programów podnoszących umiejętności wychowawcze, kompetencje opiekunco.	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie/ Placówki kulturalno – oświatowo - sportowe	2022-2024
4.	Ochrona rodziny przed utratą bezpieczeństwa socjalnego	Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, pogłębiona praca socjalna. Konsultacje, poradnictwo, objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zorganizowanego	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie/ Urząd Gminy/ PPP/ organizacje i stowarzyszenia pozarządowe	2022 – 2024

		wypoczynku oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego			
5.	Promowanie wartości rodziny, inicjowanie środowiskowych form wspierania rodziny	Organizowanie różnorodnych form integracji rodzin ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń inicjowanych w społecznościach lokalnych, rozpowszechnianie oferty placówek wsparcia dziennego	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie/ Urząd Gminy/ PPP/ organizacje i stowarzyszenia pozarządowe	2022 – 2024	–
6.	Promowanie polityki prorodzinnej oraz wspieranie innowacyjnych metod pracy z rodzina i dzieckiem	Doskonalenie zawodowe pracowników w zakresie pracy z rodziną (warsztaty, szkolenia, superwizja), promowanie praw dziecka, szkolenie i wsparcie wolontariuszy pracujących na rzecz wsparcia rodziny. Realizacja programów profilaktyki uzależnień w zakresie oddziaływania na rodzinę. Organizowanie inicjatyw wychowawczych i edukacyjnych.	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie/ Urząd Gminy/ PPP/ GKRPA/ organizacje i stowarzyszenia pozarządowe	2022 – 2024	–
7.	Pomoc rodzinom poprzez działania rodzin wspierających	Tworzenie warunków do działań dla rodzin wspierających poprzez rozpowszechnianie informacji o instytucji rodziny wspierającej, edukacja w tym zakresie, tworzenie rodzin wspierających	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie/ Urząd Gminy	2022 – 2024	–
8.	Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce	Organizacja warsztatów umiejętności wychowawczych, imprezy integracyjne	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie/ Urząd	2022 – 2024	–

	rodziny	również w ramach projektów socjalnych, nauka prawidłowego spędzania czasu wolnego	Gminy/ organizacje i stowarzyszenia pozarządowe		
9.	Rozwijanie metod pracy z rodziną	Doskonalenie współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy różnymi podmiotami zajmującymi się rodziną. Zapewnienie dostępu do superwizji, realizacja różnorodnych form doskonalenia zawodowego asystentów rodziny.	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2022 – 2024	–
10.	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	Przeprowadzanie rozmów z Klientami polegającymi na dialogu motywującym, podejmowanie metod pracy polegających na działaniach skoncentrowanych na rozwiązaniach	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej/ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2022 – 2024	–
11.	Organizowanie wydarzeń o charakterze integrującym rodziny	Organizowanie imprez plenerowych oraz akcji integrujących rodziny w ramach Projektu „Akademia Rodziny”	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej/ Urząd Gminy	2022-2024	
12	Organizowanie wydarzeń integrujących społeczność osób niepełnosprawnych	Tworzenie projektów socjalnych, organizowanie imprez/wydarzeń integrujących środowisko osób z niepełnosprawnych	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej/ Urząd Gminy	2022-2024	

VII. Efekty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- 1) polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- 2) wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych,
- 3) zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- 4) podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne, mających na celu zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie zachowań prorodzinnych,
- 5) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- 6) przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- 7) wzmocnienie procesu aktywizacji osób oraz członków rodzin dysfunkcyjnych celem uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy,
- 8) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny celem zapobiegania postawianiu sytuacji kryzysowych,
- 9) poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- 10) wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji,
- 11) zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej do rodziców biologicznych,
- 12) rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny

VIII. Źródło finansowania

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 w Gminie Piaseczno są:

- 1) środki własne z budżetu gminy,
- 2) środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w programie.

3) środki pozabudżetowe pozyskane na zadania związane z realizacją Programu: dotacje celowe z budżetu państwa, dotacje na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz inne środki zewnętrzne, np. środki unijne.

IX. Realizatorzy Programu

Realizatorami Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 są instytucje i podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny, w szczególności rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz inne podmioty realizujące działania na rzecz wspierania rodziny. Przy realizacji Programu współpracować powinny podmioty publiczne oraz podmioty niepubliczne.

X. Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie koordynowany przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje oraz dane, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zweryfikują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie zmian w programie.

Przedmiotem ewaluacji Programu będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji zadań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas realizowanych.

Dla skutecznej realizacji założonych w Programie działań, prowadzenia ewaluacji i monitoringu realizacja Programu winna się opierać na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, innymi podmiotami oraz organizacjami.

Realizatorzy zadań, wskazani w niniejszym Programie, zobowiązani są do przekazywania informacji i danych, niezbędnych do opracowania rocznych sprawozdań z realizacji Programu, Miejsko – Gminnemu Ośrodkowi Pomocy społecznej w Piasecznie, jako instytucji koordynującej realizację Programu i odpowiedzialnej za przygotowanie rocznych sprawozdań z realizacji Programu.

Rezultatem monitoringu będzie:

- 1) sprawozdanie roczne przygotowane przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie w pierwszym kwartale następującego po sobie roku.
- 2) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XI. Oczekiwane rezultaty

Spodziewanymi rezultatami realizacji Gminnego – Programu Wspierania rodziny w latach 2022 – 2024 są:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich,
2. Ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy w rodzinie, rodzin z uzależnieniami,
3. Współpraca rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej
4. Podniesienie świadomości społecznej lokalnej w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych,
5. Rozwijanie współpracy instytucji podmiotów i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania dziecka i rodziny.
6. Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

XII. Podsumowanie

Przedstawione w Programie działania mają charakter pomocniczy, wspierający rodziny, mający wzmocnić ich zasoby i kompetencje w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Działania te mają systemowo wspierać rodziny, które doświadczają trudności opiekuńczo – wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Pozwolą również zatrzymać dziecko w jego rodzinie naturalnej lub umożliwią powrót do niej w razie czasowego umieszczenia w pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji powołanych do wspierania rodziny podmiotów, przy współpracy i współdziałaniu ze strony rodzin, gdyż osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od członków rodzin, ich motywacji do zmiany sytuacji i przezwyciężenia trudności.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 159 ze zm.) wprowadziła znaczące zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną. Zostały wyraźnie podzielone kompetencje w zakresie wsparcia rodziny, które zostały przypisane gminie, oraz zapewnienia pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym opieki rodziców na poziomie powiatu.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 i art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, natomiast do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Celem głównym Programu jest zapewnienie dzieciom i rodzinom warunków rozwoju oraz pomocy w sytuacjach trudnych poprzez utworzenie systemu wspierania rodziny oraz rozwój i dostosowanie do standardów systemu pieczy zastępczej.

Przyjmuje się, że realizacja działań w ramach poszczególnych celów z zakresu wspierania rodziny wzmocni potencjał rodziny, m.in. poprzez upowszechnienie wśród mieszkańców Piaseczna wiedzy na temat systemu wspierania rodziny, realizowanie programów służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży oraz godzeniu przez dorosłych życia rodzinnego i zawodowego, a także zapewni rodzinie ze zdiagnozowanymi problemami odpowiednie do potrzeb usługi, pomoc i świadczenia.

Realizując założenia Programu należy mieć na uwadze przede wszystkim dobro rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują ochrony i pomocy ze strony dorosłych. Niezwykle istotne jest poszanowanie praw dziecka, w tym prawa do opieki i wychowania w rodzinie, a w razie konieczności do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, prawa do powrotu do rodziny, do stabilnego środowiska wychowawczego i pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia.

Z up. Burmistrza
Miasta i Gminy Piaseczno
mgr Hanna Kułakowska-Michalak
Zastępcza Burmistrza
Miasta i Gminy Piaseczno

Realizacja celów Programu powinna w kilkuletniej perspektywie doprowadzić do stworzenia sprawnie funkcjonującego systemu wsparcia rodziny i dziecka oraz systemu pieczy zastępczej zgodnego z ustawowymi standardami opieki i wychowania.

DYREKTOR Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
mgr Wioletta Urban